

Nález zkamenělin v Jedovnicích aneb Historie poněkud staršího data

Díky pozornosti pana Michala Daňka se podařilo na jaře r. 2013 zachránit krásný exemplář pravěkých zkamenělin. Povšiml si zajímavých útvarů na kameni, který se odlomil ze skály mezi domy č.p. 134 a 176 (v Podhájí). Poznal v nich zkamenělé pravěké rostliny. K zaslání fotografie se díky prostřednictvím Ing. Dominika France a RNDr. Ivana Baláka vyjádřil expert z České geologické služby v Brně, RNDr. Jiří Otava: „Jsou to moc pěkné kousky *Asterocalamitů*. Není to sice nic nového - Pek a Zapletal to od Jedovnic z rozstáňského souvrství popsali již pradávno v minulém století - ale tyto jsou ještě hezčí - s dovolením a citováním autora to mohu dát do vysvětlivek evidenčního listu Jedovnice. Kousek proti proudu potoka jsou v korytě vertikální rytmy břidlic a prachovců, ale po obou stranách potoka jsou jemnozrné droby a v nich lomy. Za domem 134 jsme zatím nic nedokumentovali.“

Z chytrých webů jsem dále vyčetl, že *Asterocalamites* je vyhynulá přesličkovitá rostlina stromovitého vzrůstu, význačná pro spodnokarbonské uloženiny téměř všech částí světa. Rýhy v nodech (stoncích) jsou průběžné. Karbon, pro nějž jsou typické, bylo

období prvohor, kladené zhruba do období před 354 až 298 miliony let, spodní karbon je starší část této éry. Období bylo typické ústupem moře a vytvořením velkých močálů na pevninách, název karbon vznikl podle černého uhlí, jež je typickým pozůstatkem této doby. Je to éra obřích plavuní, přesliček a kapradin, ale objevují se i první jehličnany. Na souši již žijí štíři, pavouci, stonožky, vážky, jepice či chrostíci... Z této

doby by měly pocházet nejen zmíněné rozstáňské břidlice, ale i nedaleké račické slepence. Jistě by toho šlo napsat i více, ale pohybuji se na tenkém ledě, takže jen shrňme, že se podařilo najít opravdu krásný doklad prastarého života v lokalitě Jedovnic a že pozornému nálezci patří poděkování.

Josef Plch